

Δύο Έλληνες πεζογράφοι

Ξενοφών Μπρουντζάκης

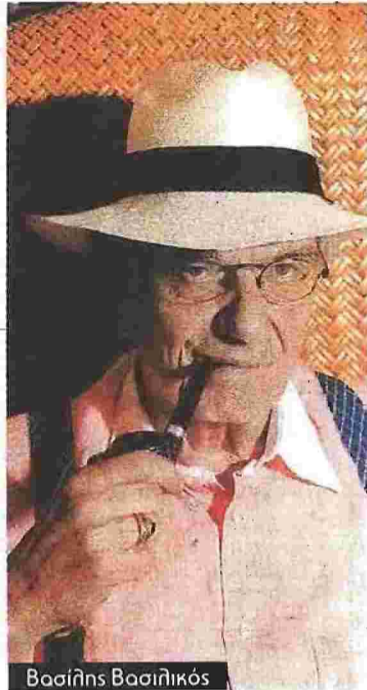
Βασίλης Βασιλικός
Η μυθολογία της Αμερικής

Επιμέλεια - Επίμετρο: Θανάσης Αγαθός

Εκδόσεις: Γκοβόστης

Σελ.: 220

Η αφηγηματική ικανότητα του Βασιλικού δεν έχει δεύτερη στη σύγχρονη λογοτεχνία μας. Ο Βασιλικός, έχοντας ξεπεράσει από την αρχή της συγγραφικής του σταδιοδρομίας τον εγχώριο επαρχιωτισμό που καταδυναστεύει την ελληνική λογοτεχνία, γράφει σαν Έλληνας συγγραφέας για να διαβαστεί σαν Ευρωπαίος. Την τελευταία δεκαετία σε αλληπάλληλες εκδόσεις ανατυπώνονται διάφορα έργα του σημαντικού Έλληνα συγγραφέα, τα οποία διατηρούν τη φρεσκάδα τους, ταυτόχρονα με την αίσθηση της διαχρονικότητας. Η λογοτεχνία του Βασιλικού είναι σύγχρονη, παρούσα κι αν το συγκεκριμένο πεζογράφημα συμπληρώνει σχεδόν μισό αιώνα ζωής, οι εντυπώσεις του νεαρού – τότε – συγγραφέα παραμένουν ζωντανές, επίκαιρες και απολαυστικές. Στα τέλη της δεκαετίας του '50, ο Βασιλικός βρέθηκε στην Αμερική προκειμένου να σπουδάσει σκηνοθεσία, και σε αυτό το βιβλίο του αξιοποιεί την εμπειρία του από τη χώρα εκείνη στην οποία τα όνειρα αποτελούν την αιχμή του δόρατος της εθνικής της μυθολογίας. Ο νεαρός – επαναλαμβάνουμε, τότε

Βασίλης Βασιλικός

– συγγραφέας έρχεται αντιμέτωπος με έναν άλλο τρόπο ζωής, διαφορετικό τουλάχιστον από τον ευρωπαϊκό, τον οποίο δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει σε αντιδιαστολή με τον ελληνικό. Έτσι, ενώ γράφει για την Αμερική, ο συγγραφέας έχει τον νου του στη γενέθλια χώρα, η οποία αποτελεί τη σταθερά του έργου του. Στις ταξιδιωτικές του αυτές εντυπώσεις αποτυπώνει την τρέχουσα καθημερινότητα, προβληματίζεται για τη φιλοσοφία ζωής, παρατηρεί εξονυχιστικά τόπους, χαρακτήρες, πρόσωπα – προκειμένου να συνθέσει τις εντυπώσεις του και τα πολιτικά, κοινωνικά συμπεράσματα για τον Νέο Κόσμο, που ακόμα φαντάζει, πενήντα χρόνια αργότερα, σαν σύγχρονη Γη της Επαγγελίας, ικανή για το καλύτερο και το χειρότερο. Η Αμερική, η χώρα των πιο βίαιων αντιθέσεων,

αποτελεί οικουμενικό όνειρο, πράγμα που ο Βασιλικός μέσα από τα πεζογραφήματά του υπονοεί διακριτικά. Με έντονες αυτοβιογραφικές αναφορές, πολιτική κριτική ματιά αλλά και με τη διαβρωτική λειτουργία της ειρωνείας, ο Βασιλικός μας αποκαλύπτει τη δική του Αμερική και μας την παραδίδει με την εσωτερικότητα της ασπρόμαυρης φωτογραφίας και την εντυπωσιακή εκδοχή της έγχρωμης.

Σωτήρης Δημητρίου
Το κουμπί και το φόρεμα
Εκδόσεις: Πατάκη
Σελ.: 174

Ο Σωτήρης Δημητρίου – έξοχος διηγηματογράφος, με προσωπικό ύφος και ισχυρή ταυτότητα – ξεχωρίζει για πολλά, ωστόσο, θα τολμούσε κανείς να αγνοήσει στις ιστορίες του. Συστηματικός βαδιστής, ο Δημητρίου αποτυπώνει όχι μόνο τη ζωή των άλλων – υλικών και έμψυχων –, αλλά κυρίως τη δική του πραγματικότητα. Λάτρης της λεπτομέρειας, του διακριτικού τρόπου ζωής, των αντι-ηρώων της καθημερινότητας, αποφεύγει επιμελώς το κραυγαλέο, το εντυπωσιακό, το μεγάλο. Η κλίμακα στο έργο του συγγραφέα παίζει πολύ σημαντικό ρόλο, μια και αποτελεί κάτι σαν έμφυτη κλίση προς τη σχεδόν σιωπηλή ροή της ζωής.

Μια ζωή συμβολισμών – όχι περιττές κινήσεις και κυρίως λόγια. Η ματιά του, πάντα διεισδυτική, ξετρυνώνει τη λεπτομέρεια, την ξεχωρίζει, τη διασώζει και την αναδεικνύει. Μικροδουλειά με σημαντικά αποτελέσματα: διηγήματα όμοια με πολύτιμα κοσμήματα μεγάλης μαστορίας. Έτσι, και οι τριάντα δύο νέες ιστορίες του συγγραφέα αριθμούν λεπτομέρειες βίων, τόπων, προσδοκιών, που ξέρον να πιάνουν το νόημα της ζωής από παντού – και αυτό το παντού δεν είναι διάσπαρτο: εντοπίζεται στη μέσα γλύκα που κρύβει κάθε ανθρώπινη ύπαρξη.

ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Βραβεία άκυρα

Πρόσφατα δόθηκαν για άλλη μια χρονιά τα λογοτεχνικά βραβεία, επαναλαμβάνοντας βαρετά την ίδια διαδικασία που τα στοιχειώνει και τα κρατά αποκομμένα από μια ευρύτερη δυναμική – αυτήν που θα έπρεπε να έχει στα μέτρα των δυνατοτήτων της η εθνική μας λογοτεχνία. Το ερώτημα που ενσκήπτει κάθε φορά μέσα από μισόλογο, παράπονα, μικροψυχες αντιπαραθέσεις, είναι αυτό που κρατά απαξιωμένα και τελείως αποκομμένα από την κοινωνία τα λογοτεχνικά μας βραβεία – σάμπως η εγχώρια υψιπετής λογοτεχνία μας να μην αφορά τον κόσμο, άλλα αποκλειστικά τις προσωπικές φιλοδοξίες μιας δράκας συνδικαλιστών συγγραφέων και φορέων του βιβλίου και μιας κλίκας όπου ανταλλάσσονται εμπνευσμένες εξαργύρωσης φιλοφρονήσεις και όλα λειτουργούν σύμφωνα με τη λογική της δημοσιοκρατικής επετηρίδας. Υπό αυτήν την έννοια, τα ελληνικά λογοτεχνικά βραβεία κινούνται με τη λογική και το πολιτικό ήθος των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών... Βασική προϋπόθεση για κάθε παράπερα διερεύνηση του θέματος είναι να αποκτήσουν πρωτίστως στοχευμένη αξιοπιστία. Να πείσουν ότι δεν είναι προϊόν συναλλαγής και ότι δεν αναγγέλλουν προειλημμένες αποφάσεις. Πράγμα δύσκολο, αλλά όχι ακατόρθωτο. Η δε αξιοπιστία δεν αποκτάται με θιγμένες ανακοινώσεις. Η χώρα – επαρχία μας είναι μια σταλιά και όλοι είμαστε γνωστοί μεταξύ μας.

ΑΓΟΡΑ ΛΟΓΟΥ

Μια γυναίκα καταφθάνει στην κωμόπολη Χ., Φεβρουάριο του 2000. Κατά την παραμονή της μια σειρά ανεξήγητων γεγονότων θα φέρει στην επιφάνεια τη νοοτροπία της μικρής κοινωνίας απέναντι στο διαφορετικό, το ξένο και το ανοίκειο που συμβολίζει γι' αυτήν η άγνωστη επισκέπτρια. Η πρώτη φράση από την «Αρχή του κακού» γράφτηκε τον Σεπτέμβριο

Η Μαρία Φακίνου μας μιλά για τη νουβέλα της «Η αρχή του κακού», που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Καστανιώτη

του 2010. Είναι το μόνο στοιχείο που έμεινε अपαράλλαχτο μέχρι να ολοκληρωθεί η νουβέλα, δύο χρόνια μετά. Παράλληλα, η Ελλάδα μεταμορφωνόταν, κατέπεφτε. Έτσι, αυτό που είχε ξεκινήσει σαν μια ιστορία μυθολογίας βρέθηκε να συγκρούεται με την περιρρέουσα

πραγματικότητα. Ήμουν για πρώτη φορά αντιμέτωπη με μια πτυχή της Ιστορίας, της οποίας οι αποφάσεις και οι εξελίξεις επηρέαζαν άμεσα τη γενιά μου και τον τόπο μου. Πώς φτάσαμε ως εδώ; Ερώτημα το οποίο γράφοντας μετεξελίχθηκε στο πώς γίνεται κανείς εξιλαστή-

ριο θύμα, τι συμβαίνει όταν ένα κοινωνικό σύνολο αποποιείται των ευθυνών του.

«Η αρχή του κακού» δεν μιλά για την κρίση της Ελλάδας και της Ευρώπης ούτε αποπειράται να διερευνήσει τα αίτια της. Είναι πρωτίστως μυθολογία. Ωστόσο, ο συγγραφικός μικρόκοσμος που θέλησα να δημιουργήσω δεν έμεινε ανέγγιχτος από αυτήν την κοινή πραγματικότητα.

